

ZJR.

SAVREMENA POLJOPRIVREDA

JUGOSLOVENSKI ČASOPIS ZA POLJOPRIVREDU

— YU ISSN 0350—1205

**Radovi sa
Sedmog jugoslovenskog
simpozijuma
o naučno-istraživačkom radu
na pšenici**

**Proceedings of the
Seventh Yugoslav
Symposium
on Research in
Wheat**

Sveska c

NOVI SAD

XXXVIII (1990)

BROJ 5-6

»SAVREMENA POLJOPRIVREDA«, VOL. 38, BR. 5-6 (1990):
ZBORNIK, STR. 459-701, NOVI SAD

7. JUSNIP

Savez društava genetičara Jugoslavije

Poljoprivredni fakultet — Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

Union of Yugoslav Genetic Societies

Faculty of Agriculture — Institute of Field and Vegetable Crops, Novi Sad

Sedmi jugoslovenski simpozijum o naučno-istraživačkom radu na pšenici

Seventh Yugoslav Symposium on Research in Wheat

Novi Sad, 12.—16. VI 1989.

**SAVREMENA
POLJOPRIVREDA**

Jugoslovenski časopis za poljoprivredu

— YU ISSN 0350—1205

Sveska c -

NOVI SAD

XXXVIII (1990)

BROJ 5—6

YU ISSN 0350-1205
Jugoslovenski časopis za poljoprivredu »SAVREMENA POLJOPRIVREDA«

Adresa: Bulevar 23. oktobra 31, 21000 Novi Sad
Telefoni: 621-555 (centrala) lok. 287.

Izdavač: NIŠP »DNEVNIK«

Štamparija NIŠP »DNEVNIK«

Uređivački odbor:

Prof. dr Branka Lazić
Prof. dr Ivan Mihaljev
Prof. dr Rade Jovanović
Prof. dr Milovan Korać
Prof. dr Jan Kišgeci
Prof. dr Nikola Đukić
Dr Milan Krajinović
Gvozden Miletić, dipl. inž.

Glavni i odgovorni urednik:

Prof. dr Branka Lazić

Urednici:

Prof. dr Ivan Mihaljev
Gvozden Miletić, dipl. inž.

Savet časopisa:

Dr Božo Kolić (Zagreb)
Dr Mitar Bašković (Sarajevo)
Dr Petar Mišić (PK »Beograd«)
Dr Jože Ferčej (Ljubljana)
Dr Risto Lozanovski (Skopje)
Dr Hakija Hadrović (Priština)
Dr Mihajlo Ljumović (Titograd)
Dr Milan Stančetić (S. Mitrovica)
Dr Mladen Marković (Zrenjanin)

Tehnički urednik:

Jovan Zamurović

Novčana sredstva za izdavanje časopisa obezbeđuju se od:

**FONDA ZA NAUČNI RAD VOJVODINE
ORGANIZACIJA UDRUŽENOG RADA IZ AGRARA**

Deo troškova izdavanja i slanja časopisa pokriva Izdavač.

Rešenjem broj 413-155, od 27. 07. 1972. godine Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje i kulturu SAPV, ovo je izdanje oslobođeno plaćanja osnovnog poreza na promet, na osnovu člana 36, stav 1, Zakona o oporezivanju.

Časopis se štampa u šest dvobrojeva (1—12) godišnje.

Prodaje se u pretplati za 1990.

Za organizacije i pojedince ..... 500 dinara
Za inostrane pretplatnike ..... 50 DEM

Uplate slati preko žiro-računa 65700—601—7711 (Novosadska banka), NIŠP »DNEVNIK«, sa naznakom »Za Savremenu poljoprivredu«

A. TAJNŠEK, DARJA KOCJAN (Izveštaj o prinosu pšenice — kultivarni pristup (Summary))
V. KOVAČEVIĆ, I. JURIĆ, I. ŽUGEC (Izveštaj o prinosu pšenice u uvjetima Slavonije i obrade zemljišta na prinose pšenice (Summary))
D. PERIĆ, R. OGNJANOVIĆ, D. MILOŠEV (Izveštaj o prinosu pšenice i čuvanje genetskog potencijala sorti (Summary))
M. NEDIĆ (Izvorni naučni rad): Uticaj na černoze i pseudogleju (Summary)
T. ŠČEPANOVIĆ, R. PROTIĆ, B. KOCJAN (Izveštaj o ishrani pšenice azotom u zavisnosti od vrste i doze (Summary))
M. MALEŠEVIĆ, B. SPASOJEVIĆ (Izvorni naučni rad): Optimalna azotna ishrana pšenice (*Triticum aestivum* L.) (Summary)
M. MARKOVIĆ (Izvorni naučni rad): Uticaj nicanja ozimih sorata pšenice (Summary)
S. DRAGOVIĆ, LIVIJA MAKSIMIĆ (Izvorni naučni rad): Njavanja ozime pšenice (Summary)
DARJA KOCJAN, A. TAJNŠEK (Izvorni naučni rad): Pšenice (*Triticum aestivum* L.) (Summary)
DANICA DRAŽIĆ, D. GLUŠAČ (Izvorni naučni rad): Na primenjene herbicide (Summary)
R. OGNJANOVIĆ, D. PERIĆ, D. MILOŠEV (Izvorni naučni rad): Na setve i đubrenja na pojavu korova i pšenice (Summary)
R. OGNJANOVIĆ, V. VELJOVIĆ (Izvorni naučni rad): Na području Šumadije i Pomoravlja (Summary)
NEVENA MIHAILOVIĆ, GORDANA MILOŠEVIĆ (Izvorni naučni rad): Vrste i doze azotnog đubriva na otpornost pšenice na dušikom na urod ozime pšenice (Izvorni naučni rad)
D. MILOŠEV, I. MOLNAR, V. BIČIĆ (Izvorni naučni rad): Na zemljištima različite plodnosti (Summary)
M. MALEŠEVIĆ, DARINKA BOGANOVIĆ (Izvorni naučni rad): Na azota u proizvodnji pšenice na brdsko-planinskom području (Summary)
J. KOLIĆ (Izvorni naučni rad): Ekološki aspekti uzgoja pšenice (Summary)
AZRA HADŽIĆ (Izvorni naučni rad): Na brdsko-planinskom području (Summary)
M. BOŠKOVIĆ, L. BROWDER, J. KOCJAN (Izvorni naučni rad): U vezi selekcije na otpornost prema pšenice (Summary)
Z. JERKOVIĆ (Skraćena verzija): Iznos azota u pšenici (*Triticum aestivum* L.) (Summary)
B. KOSTIĆ, R. JEVIĆ, M. PRIBAN (Izvorni naučni rad): U vezi selekcije na otpornost prema pšenice (Summary)
BRANKA PONOŠ, S. JOKSIMOVIĆ (Izvorni naučni rad): U vezi selekcije na otpornost prema pšenice (Summary)
JOVANKA STOJANOVIĆ, S. STOJANOVIĆ (Izvorni naučni rad): Njavanje prinosa pšenice pri različitoj ishrani (Summary)

VIRULENTNOST ERYSIPIHE GRAMINIS F. SP. TRITICI

B. KOSTIĆ, R. JEVTIĆ, M. PRIBAKOVIĆ

Poljoprivredni fakultet, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad

Prouzrokovalac pepelnice (*Erysiphe graminis tritici*) može u znatnoj mjeri da utiče na prinos pšenice. Najpouzdaniji i najekonomičniji način zaštite je selekcija i gajenje otpornih sorti.

Uspjeh u selekciji, pored ostalog, zavisi i od poznavanja spektra virulentnosti gljive, što nam je navelo na ova proučavanja u jugoistočnom delu Jugoslavije.

Izolati patogena, dobiveni iz kleistotecija prikupljenih sa raznih sorti pšenice testirani su izogenim linijama pšenice (Pm geni). Ustanovljen je veliki broj formula virulentnosti i njihova distripcija u 1987. i 1988. godini.

VIRULENCE OF ERYSIPIHE GRAMINIS F. SP. TRITICI

by

S. KOSTIĆ, R. JEVTIĆ, M. PRIBAKOVIĆ

S u m m a r y

A causal agent of Powdery mildew of wheat (*Erysiphe graminis tritici*) is able to reduce the yield to a rather high degree. The most reliable and the most economic control of the pathogen is based on breeding and growing of resistant cultivars.

For the successful breeding of such varieties it is necessary to make a previous investigation of Powdery mildew population.

In 1987 and 1988 cleistothecia of the fungus were analysed on near-isogenic wheat lines. It was found virulence diversity within the population of mildew pathogen.

FIZIOLOŠKA SPEKTRA VIRULENTNOSTI ERYSIPIHE GRAMINIS F. SP. TRITICI U JUGOSLAVIJI

Crna rđa (*Puccinia graminis tritici*) jedan od najvažnijih ograničavajućih faktora u proizvodnji pšenice relativno uspešno rešen, pored ostalog, selektivno pad parazita. Međutim, problem je u razvoju otpornih sorti što se smatra najvažnijim za budućnost.

Za uspešan rad na selekciji otpornih sorti, pored ostalog, njegove fiziološke karakteristike *Erysiphe graminis tritici* u našoj zemlji su od velikog značaja. Ova proučavanja su se bavila razvojem ove gljive (Lučić, 1959). Osim toga, tako da je objavljeno više radova (Joksimović, 1967; Kostić i Joksimović, 1967; Kostić i Joksimović, 1967) dali kraći pregled dotadašnjih istraživanja o ovom sastavu *Puccinia graminis tritici* u istom području. Međutim, sa obzirom na razvijanje novih avljenih radova.

U Institutu za strna žita u Novom Sadu od 1975. godine i biotipova (*Puccinia graminis tritici*) kontinuirano, pa smo smatrali da je na taj način upotpunimo sliku o virulentnosti i fiziološkim karakteristikama ovog patogena u našoj zemlji.

Uzorci uredospora za analizu su uzeti u različitim delovima Srbije i Vojvodini. Za proučavanje su korišćeni metode Stakman-a i Smith-a (1965). Za determinaciju bio tipova korišćeni su podaci (1974).

Rezultati dugogodišnjih istraživanja prikazani su u tabeli 1. Podaci Instituta za strna žita u Novom Sadu desile u rasnom sastavu *Puccinia graminis tritici* do kraja 50-tih godina, kada je *Puccinia graminis tritici* je relativno uspešno rešen, jer je to bio počeće godine, sa uvođenjem nove sorte. U godinu, spektar fizioloških razlika u ovom području identifikovano je 25 različitih formula. Narednih 10 godina (1973—1983) identifikovano je 25 različitih formula. Narednih 10 godina (1984—1993) identifikovano je 25 različitih formula.

) Pregled — (Review)
Dipl. ing. BRANKA PONOŠ, inženjer